

3.2.1

มหาวิทยาลัยบูรพา
 รับที่..... 00503
 วันที่..... 21 มี.ค. 2569
 เวลา..... 10:16 น.

ที่ นร ๐๘๐๖/ว ๓๐๕

ถึง หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

กองความมั่นคงทางทะเล สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำเอกสารวิชาการวิเคราะห์
 สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security Focus) หรือ “MarSec Focus” ฉบับที่ ๑/๒๕๖๘
 โดยมีหัวข้อ “การฝึก AUMX...กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน” (รายละเอียดตามที่แนบ)
 เพื่อเป็นการเสริมสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 พิจารณาใช้ประโยชน์ต่อไป

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย

ด้วย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ขอส่งเอกสารวิชาการวิเคราะห์
 สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security Focus) หรือ “MarSec Focus”
 ฉบับที่ ๑/๒๕๖๘ โดยมีหัวข้อ “การฝึก AUMX...กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล
 ในภูมิภาคอาเซียน”

จึงเรียนมาเพื่อ

- เพื่อโปรดทราบ
- เห็นควรเผยแพร่ให้ทราบทั่วกันและสามารถดาวน์โหลดหนังสือ
 ได้ที่ <https://docshare.buu.ac.th>

กองความมั่นคงทางทะเล ๒๑ มี.ค. ๒๕๖๘/อภ.ศษ.น.
 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๘๐๐๐ ต่อ ๓๗๐๙ ๒๑ มี.ค. ๒๕๖๘/อภ.ศษ.น.

โทรสาร ๐ ๒๖๒๙ ๘๐๕๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@nsc.go.th / nsc.maritime@gmail.com

ทราบ/ดำเนินการตามเสนอ

๒๑ มี.ค. ๒๕๖๘

รายชื่อตามแนบ

๑. ปลัดกระทรวงกลาโหม
๒. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
๓. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๔. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
๕. ปลัดกระทรวงพลังงาน
๖. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
๗. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๘. ปลัดกระทรวงคมนาคม
๙. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๑๐. ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๑๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๒. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๓. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
๑๕. เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
๑๖. เลขาธิการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
๑๗. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๘. ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๙. ผู้บัญชาการวิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๒๐. ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๒๑. ผู้บัญชาการทหารเรือ
๒๒. อธิบดีกรมเจ้าท่า
๒๓. อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๒๔. อธิบดีกรมประมง
๒๕. อธิบดีกรมศุลกากร
๒๖. อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
๒๗. อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
๒๘. ผู้บังคับการตำรวจน้ำ
๒๙. เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
๓๐. อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
๓๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้
๓๒. อธิการบดีวิทยาลัยเทคโนโลยีทางทะเลแห่งเอเชีย
๓๓. อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา
๓๔. อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

- ๓๕. อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- ๓๖. อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๓๗. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- ๓๘. อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ๓๙. อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๔๐. คณบดีคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๔๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- ๔๒. อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ๔๓. อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๔๔. อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ๔๕. อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

การฝึก AUMX....กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน

การฝึกผสมทางทะเล AUMX ระหว่างอาเซียนกับสหรัฐฯ ส่งผลเชิงบวกกับความมั่นคงทางทะเลในหลายมิติ ทั้งขีดความสามารถของกำลังพล คุณอำนาจของมหาอำนาจ การรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาค ซึ่งอาณาเขตทางทะเลในภูมิภาคอาเซียนถือว่าเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ของสหรัฐฯ ในขณะที่ชาติมหาอำนาจทางทะเลอื่น ๆ ก็แสดงบทบาทและความสนใจในภูมิภาคเช่นเดียวกัน ฉะนั้น ทิศทางความเป็นแกนกลางของอาเซียนจะดำเนินไปในทิศทางใด ยังคงต้องติดตามสถานการณ์ต่อไป

📌 สถานการณ์

เมื่อช่วงต้นเดือนธันวาคม 2568 กองทัพเรือของชาติสมาชิกอาเซียน ได้จัดส่งกำลังพลและยุทโธปกรณ์เข้าร่วมการฝึกผสมทางทะเลกับสหรัฐฯ ภายใต้รหัสชื่อ ASEAN-U.S. Maritime Exercise (AUMX) โดยการฝึกในครั้งนี้จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 9-13 ธันวาคม 2568 ซึ่งมีการกำหนดให้เขตน่านน้ำทางตะวันออกของเกาะบิตัน (Bintan) เมืองบาตัม (Batam) จังหวัดหมู่เกาะเรียว (Kepulauan Riau) ของอินโดนีเซียเป็นพื้นที่ฝึก โดยมีกองทัพเรืออินโดนีเซียและกองทัพเรือสหรัฐฯ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ และมีกองทัพเรือจากชาติสมาชิกอาเซียน ทั้ง 11 ประเทศ (บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สปป.ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม และติมอร์-เลสเต) เข้าร่วมการฝึก สำหรับกองทัพเรือสหรัฐฯ (กองเรือที่ 7) ได้จัดส่งเรือรบเข้าร่วม จำนวน 8 ลำ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นนานาชาติถึงความมุ่งมั่นร่วมกันของประเทศที่เข้าร่วมการฝึกผสมทางทะเล AUMX ที่ต้องการเห็นถึงความมีเสถียรภาพ ความปลอดภัย และความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน โดยมีการมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติการร่วมทางยุทธวิธีในรูปแบบที่ไม่มีการฝึกการใช้อาวุธ อาทิ การบังคับเรือ การค้นหาและกู้ภัย การควบคุมความเสียหาย และการแลกเปลี่ยนด้านการสื่อสาร

ทะเลร่วมกันระหว่างชาติสมาชิกอาเซียนและสหรัฐฯ เพื่อเสริมสร้างกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล โดยเน้นการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมทางทะเล อาทิ การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย การกระทำอันเป็นโจรสลัด รวมถึงการฝึกทบทวนทางยุทธวิธีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยครั้งแรกจัดขึ้นในช่วงเดือนกันยายน 2562 ที่ประเทศไทย ส่วนครั้งที่สองกำหนดจัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม 2568 ที่อินโดนีเซีย และมีแผนที่จะขยายขอบเขตการฝึกลักษณะนี้ไปยังชาติมหาอำนาจอื่น ๆ ด้วย

สำหรับการฝึกผสมทางทะเลระหว่างอาเซียน-สหรัฐฯ (AUMX) ในช่วงเดือนธันวาคม 2568 ที่อินโดนีเซียในครั้งนี้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลระหว่างชาติสมาชิกอาเซียน-สหรัฐฯ เป็นการฝึกซ้อมการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล การอพยพทางการแพทย์บนคาบดฟ้าเรือ การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในทางปฏิบัติการกิจ และเสริมสร้างการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้กฎหมายทางทะเลระหว่างประเทศ หรืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea: UNCLOS)

📌 ที่มาและจุดมุ่งหมายในการฝึก

ที่มาของการจัดตั้งกรอบการฝึกผสมทางทะเลระหว่าง อาเซียน-สหรัฐฯ (AUMX) นั้น มีวัตถุประสงค์เริ่มแรกจัดขึ้นเพื่อเป็นการซ้อมรบทาง

📌 บทวิเคราะห์

1) การฝึกผสมทางทะเล AUMX ในครั้งนี้ นักวิชาการด้าน

การฝึก AUMX....กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียน

ความมั่นคงทางทะเลหลายท่านมองว่า เป็นความพยายามของสหรัฐฯ ที่ต้องการขยายบทบาทและความสัมพันธ์ทางการทหารกับชาติสมาชิกอาเซียน ทั้ง 11 ประเทศ ซึ่งการฝึกในครั้งนี้เป็นการสร้างโอกาสอันดีให้แก่ชาติสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมการฝึกในการเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯ ภายหลังจากที่บางประเทศมีการเว้นระยะห่าง (การห่างเหินกัน) ด้วยเหตุผลบางประการ อาทิ จากสถานการณ์ทางการเมืองและมาตรการระหว่างประเทศ ทั้งด้วยเหตุผลทางการเมืองหรือด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม ดังนั้น การฝึกผสมทางทะเล AUMX ในครั้งนี้ จึงเป็นช่วงโอกาสที่ดีของสหรัฐฯ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับไทย เมียนมา และชาติสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ผ่านกิจกรรมการฝึกในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทั้งอินโดนีเซียและสหรัฐฯ ร่วมกันกำหนดขึ้น ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้วิเคราะห์ถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ว่า สหรัฐฯ ยังคงให้ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค และอาเซียนเองก็ยังคงเป็นแกนกลาง (ASEAN Centrality) ในการปรับปรุงความสัมพันธ์และดุลอำนาจของกลไกระดับภูมิภาคได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการฝึกผสมทางทะเล AUMX ถือว่าเป็นหลักฐานยืนยันที่เป็นรูปธรรม หรือเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของอาเซียนในฐานะตัวแสดงที่เป็นแกนกลาง (ทั้งเป็นเจ้าของพื้นที่และเป็นผู้เล่น) ในบริบทของการบริหารจัดการความสัมพันธ์ของภูมิภาคอาเซียนกับชาติมหาอำนาจนอกภูมิภาค

2) การฝึกผสมทางทะเล AUMX นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของชาติมหาอำนาจนอกภูมิภาคที่ต้องการเข้ามามีบทบาท เสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชาติสมาชิกอาเซียนในมิติทางด้านความมั่นคงทางทะเล ซึ่งนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างความเชี่ยวชาญทางด้านทักษะการปฏิบัติให้แก่กำลังพลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์แล้ว นักวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลหลายท่านยังมองว่า ชาติมหาอำนาจเหล่านี้ อาจมีเป้าหมายอื่นด้วย อาทิ มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมบทบาทของตนในภูมิภาคซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินนโยบายของชาติสมาชิกอาเซียน เพื่อผลประโยชน์ทางด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลของตน ในขณะที่อีกมุมหนึ่งมองว่า การฝึกผสมทางทะเล AUMX นั้น เป็นบททดสอบอย่างดีให้แก่อาเซียนเกี่ยวกับความหนักแน่น ความเป็นหนึ่งเดียวกัน และการไม่หวั่นไหวต่อผลประโยชน์ที่ชาติมหาอำนาจเหล่านั้นยื่นเสนอให้เพื่อตอกย้ำถึงจุดยืนร่วมกันเกี่ยวกับการเป็นแกนกลางในภูมิภาคต่อไป

3) การฝึกผสมทางทะเลในครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลมากที่สุด ในบรรดาชาติสมาชิกอาเซียนทั้งหมด ในการแสดงบทบาทในมิติทางด้าน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทหารและความมั่นคงทางทะเลในระดับภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในภาพรวมของอาเซียนที่มีต่อยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ซึ่งนักวิชาการด้านความมั่นคง

ทางทะเลหลายท่านมองว่า สหรัฐฯ อาจเล็งเห็นถึงความสำคัญเชิงพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ โดยมองว่าน่านน้ำทางตะวันออกของเกาะบัตันในหมู่เกาะเรียวยองอินโดนีเซียนั้น มีอาณาเขตทางทะเลที่สามารถเป็นเชื่อมต่อไปยังมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกได้หลายทาง จึงได้กำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่การฝึกผสมทางทะเล AUMX

4) นักวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลหลายคนมองว่า สำหรับอาเซียนแล้ว การฝึกผสมทางทะเล AUMX ระหว่างอาเซียนกับสหรัฐฯ นั้น เป็นแนวคิดและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และเป็นการทูตเชิงรุกและเชิงบวกที่สามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอาเซียนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ในขณะที่นักวิชาการบางท่านมองว่า ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสหรัฐฯ จะมีการพัฒนาการฝึกร่วมกับชาติสมาชิกอาเซียนอยู่หลายรหัส (อาทิ CARAT, Cobra Gold, Khaan Quest, RIMPAC และ SEACAT) แต่การเข้ามาพัฒนาการฝึกทางทะเล AUMX เพิ่มขึ้นอีกนั้น อาจมีนัยอื่น อาทิ การเข้ามาแย่งชิงบทบาทนำในภูมิภาคหรือคานอำนาจกับจีน เนื่องจากที่ผ่านมาจีนเองได้พยายามเข้ามาพัฒนาการฝึกร่วมกับชาติสมาชิกอาเซียนเช่นเดียวกัน อาทิ Blue Strike และ Peace and Friendship Exercises

บทส่งท้าย

สำหรับประเทศที่เป็นรัฐชายฝั่งนั้น การจัดกิจกรรมการฝึกผสมทางทะเลระหว่างรัฐที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกัน หรือประเทศที่เป็นมหาอำนาจทางทะเล ถือว่าเป็นแนวคิดที่ส่งผลเชิงบวกต่อรัฐชายฝั่งนั้น ๆ เพราะนอกจากจะช่วยเสริมสร้างทักษะและขีดความสามารถให้แก่กองกำลังทางเรือแล้ว ยังเป็นการช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีให้แก่ประชาชนทุกระดับชั้น ความร่วมมือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการสร้างสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง (บรรยากาศและสถานการณ์) ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศและภูมิภาคอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งการใช้กลไกทางการทหารที่นักวิชาการหลายคนมองว่า เป็นกลไกหนึ่ง ที่ส่งผลในเชิงบวกและเชิงลบ ทั้งการสร้างควาหวาดระแวงและการเสริมสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกันได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่ารัฐชายฝั่งนั้น ๆ จะนำกลไกทางการทหารไปใช้ในทิศทางใด

★อ้างอิง

- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.nia.go.th/>
- สำนักข่าวนิวยอร์กอินเดแปซิฟิก ดีฟेंส ฟอรัม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://pddefenseforum.com/my/>
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันป้องกันประเทศ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://sscthailand.org/>

